

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

Kiadja:
A DÁVID FERENCZ-EGYLET.

Szerkeszti:
Dr. BOROS GYÖRGY.

Előfizetési ára: 2 k. 40 fillér. Egy szám ára:
24 fillér. Egyleti tagok, 5 évi kötelezettség-
gel, egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyll. pénztár-
nokhoz küldendő Kolozsvárra. — Hirdetések
jutányos árban fölvetnek. — Kéziratokat
nem adunk vissza.

Sebes Pál

(1832—1907.)

Bemutatjuk olvasóinknak néhai Sebes Pál afiát, akit az isteni Gondviselés 75 évvel ajándékozott meg. Ez a hosszú idő méltó jutalma volt a nemes léleknek, mely áldozni és imádkozni meg nem szűnt a család, a haza és az anyaszentegyház szolgálatában az utolsó leheletig.

Világos fő. Nyílt szív. Lankadatlan tetterő. Ezek azok a vonások, amelyekből lelki képét magunknak megrajzolhatjuk. Ezek pedig harmónikus, boldog és megelégedett embert jelentenek. Ilyen is volt ő valóban. Egy tekintet jól sikerült arcképe mindent megmagyaráz. Mintha mondaná: »Büszke magyar vagyok én, Keleten nőtt törzsöke fámnak«.

Ott született a kies toroczkói völgyben 1832. június 8-án. Atyja: Sebes Pál, a régi híres toroczkói iskola rektora. Édes anyja: Vajda Zsuzsánna Testvérei: Zsuzsika és Károly. Előbbi korán elhalt. Utóbbi, mint m. á. v. főorvos működött, Budapesten, pár év előtt bekövetkezett haláláig.

A tehetséges gyermek már a szülői hajlékban gondos nevelésben részesült. Iskoláit Toroczkón, Tordán (hol apja a múlt század ötvenes éveiben gymnásiumi igazgató volt) és Kolozsvárt végezte. Tanulmányai közben szólitja őt is a harczi riadó a nemzet nagy szabadságharcában a haza védelmére. És ő fegyvert fog, mint gyermek-ifju s a lobogó tábortüzek körül álmodik a magyar szabadságról. De a tábortüzek kialusznak. Sötétség mindenütt. Szép álmainkat keserű valóság váltja fel. Háborúk zajából visszatér az ifjú a muzsák csarnokába, kedvelt köny-

veihez. Rövid időn, kitüntetéssel teszi le az érettségi vizsgát. S pár évig még a kolozsvári főgymnasiumnál működik, mint tanító, később iskolafőnök. Az egyházas lelkületet már családjából magával hozva, papi vizsgát tesz; s ez is közelebb viszi őt a

világi papság nagy eszméjéhez, melynek egész életében hívatott képviselője volt.

Az iskola padjain, a szokott pajtási viszony mellett, egyházunk későbbi vezérembereivel tartós barátságot köt. Az ilyen barátságról el lehet mondani: »Úgy szereté Dávid Jonathánt, mint a saját lelkét«

Szép erkölcsi tőkét visz ki magával az életbe. A sok integető pálya közül egyelőre azt választja, amelyik leginkább megfelel hajlamának és készségének. Házi nevelő lesz báró Bánffy Dániel családjában, hol 11 évig működik. Úgy tekintik, mint családtagot. S a nagyreményű i'jak később is úgy ragaszkodtak hozzá, mint atyai barátjukhoz és tanácsadójukhoz.

1868-ban lép tulajdonképpeni életpályájára. Mint id. szám-tiszt dolgozik az újjászervezett kereskedelmi miniszteriumban. Szorgalma és igyekezete, szakértelme és európai tájékozottsága révén fokozatosan emelkedik. A szerény kezdőből a millennium évében posta és távirtda főigazgató lesz. S pár év múlva, mint miniszteri tanácsos vonúl nyugalomba.

Nyugalomba vonúl, hogy annál inkább élhessen forrón szeretett családjának, melynek körében akár itt a fővárosban, akár ősei lakában, Toroczkón, boldognak érzi magát. Igazi patriárcha, ki gyöngéd figyelemmel veszi körül nejét; különbséget nem ismer édes avagy mostoha gyermeke között. Virgonc unokái társaságában pedig egészen megifjodik az őszbe vegyült férfiú, s a 48-as honvédtizedes — kapitánnyá lép elé.

Patriárcha volt ő egyházi életünkben is. Tevékeny részt vett a budapesti egyházközség szervezésében. Ott állott jó tanácsos és támogatással, hitbéli bűzgósággal az építés nagy munkájában, melynek érett gyümölcsét élete utolsó napjaiban még élvezheté. Több mint egy évtizedre terjedő gondnoki munkássága emlékeit őrzik jegyzőkönyveink és számadásaink. S őrizzük szívünkben mindnyájan, akiket jó sorsunk közelébe hozott.

Szorongó szívvel, de lelki megnyúgvással bocsátottuk nemrégiben utolsó útjára, a kies toroczkói völgybe. Oda vissza, ahol született. Ott pihen most csendesen a családi sírboltban, az ősök drága porai mellett. Oda jár a mi kegyeletünk is, hogy hulló könnyeivel virágot csaljon ki a hant kebeléből. S méla borongással ejtjük ki a költő szavait:

»Halnak, halnak,
Egyre halnak:
Színe, lángja
A magyarnak!«

J. M

Addig, a mig éhes a gyermeked, ne dobd a kutyának a falatodat.

Jól lakik az csonttal s hulladékkal is.

Pünköst ünnepén.

A pünköstnek jeles napján
A szentlélek elküldetéek
Erősíteni szívöket
Az apostoloknak.

A biblia könyveiből azt tanuljuk, hogy a Jézus tanítványai, akiket elküldött, hogy hirdessék az evangéliumot az egész világnak, nagyon egyszerű, szegény, munkás emberek voltak. Halászok, vámszedők, szántóvetők, tehát olyanok, amelyenek ma is vannak.

Az első pünköst emlékéből tudjuk, mert a Cselekedetek könyvében szépen meg van írva, hogy az egyszerű tanítványokat a szentlélek megszállotta és szólni kezdetek az összegyűlt sokaságnak oly tüzesen, oly bátran, hogy azok is mindnyájan megtelének szentlélekkel. Több ezer emberre egy szép ünnepnapon egyszerre töltetett ki a szentlélek. Azok, akik addig félénken bújkáltak, nehogy megtudják, hogy »ő is azok közül való« tudniillik a Jézus tanítványai közül, most olyan bátrak lettek, hogy tüzes nyelven kezdetek szólni.

Ez egy régi, nagyon régi szenttörténet keresztény atyámfia. Minden pünköst első napján meghallgatjuk a templomban. Vajjon azért ismétlik-e olyan hűségesen, hogy el ne felejtjük. Éppen olyan kérdés, amelyen ez volna: vajjon 1848. március 15-ét azért ünnepeljük-e meg, hogy el ne felejtjük. Egyiket sem azért, hanem azért, hogy reánk is kitöltessék az a szentlélek, amely a márciusi ifjúságból nemzeti hősokeket, legyőzhetlen honvédöket teremtett; azért, hogy kitöltessék az a szentlélek, amely az apostolokat a Jézus szép evangéliuma tovább hirdetőjévé avatta.

Minden esztendőnek szüksége van egy pünkösti ünnepre, mert a magyar nemzetnek mindig van szüksége nemzeti hősokekre, az evangéliumnak buzgó apostolokra. Nekünk is van evangéliumunk ker. afia, szeretett testvérem, melyet hirdetni kell hittel, bátorsággal, hogy tudja meg aki nem tudná, hogy csak az egy igaz Istentől van minden jó adomány és tökéletes ajándék.

Mikor a mi szent vallásunk első pünköstjéről szét oszlottak az apostolok, Dávidunk egy kerek kőről hirdette az igét, melyre sok ezren megtértek és hittek. A többi Dávidok, Péterek, Jánosok és Istvánok szerte a hazában hasonlót cselekedtek akkor és azután 350 esztendeje, minden pünköstkor. Mert ne gondolja senki, hogy most nincsen szükség apostolokra. Bizony van, és hála Istennek, vannak is apostolaink nemcsak a tanítványok között, hanem a földművelők, mesteremberek, a törvény szolgálói és más tisztek viselői között is.

A pünkössti szentlélek ma is kitöltetik azokra, akik fölmennek a mi sionunkra és hallgatják az evangélium ígét. Nem is csak férfiakra, hanem nőkre is, ifjakra és idősebbekre is. Oh kérlek keressétek az alkalmat, menjetek föl az Úrnak házába és hallgassátok meg a pásztort és az ifjú, lelkes tanítványt, hogy vigyen szentlelkeseledést és azt töltsse ki mindenekre.

Dr. Boros Cyörgy.

A szerkesztő asztaláról.

100 gondnok. Ennyinél is több emberünk számolt be az espereseknek az 1906. évi egyházi életről. Olyan országban a melynek 20 millió fölül van lakossága, 100 ember elenyésző csekély, de nem singgel s nem is számmal mérik az embert. Ez a 100 ember 70.000-et jelent, mert ennyiből áll az unitáriusok száma; kiknek van nemcsak papjok, hanem gondnokuk is. A gondnok világi ember, ki az egyház vagyoni ügyeit intézi s gondozza. Egyházaink mindenikének van 2–3 szép belső telke, melyeken a templom, papi és mesteri lak van elhelyezve. Rendesen a község szívében vannak, hol mindenki megfordul, mindenki látja s megbírálja ha szépet lát, ha nem szépet. Lehet hogy a belső emberekre is mondanak itéletet, de bizonyos, hogy a ki tudja a dolgok rendjét, az a gondnokot itéli meg.

*

Az egyház birtokát félig-meddig közvagyonnak szeretik tekinteni, s e miatt sok helyen nem nagyon fúrdalja a lélek a szomszédokat, ha elszántanak az egyház földjéből, vagy ha elhoznak néhány öl fát az erdejéből. A lelkiismeretes gondnok nem túri a közvagyon prédálását. Igaz, hogy szerez magának egy pár haragost, de szerez nyugodt lelkiismeretet is, s ez erősebb száz haragosnál. E mellett a jó gondnok megőrökíti jó hírét, nevét s még a késő utódok is emlegetni és tisztelni fogják.

*

»Avagy a sértett büszkeség hazát s mindent felejt?« A magyar költő kérdezi ezt a magyartól, s mi kérdeznők a politikusoktól — ha politikai lap volnánk — azoktól akik a legnagyobb ellenséggel is szövetkeznek hazájuk ellen, mert egyéni híuságok és büszkeségük sértve van. A magunk körében maradván kérdezzük attól a kedves hitrokontól, aki már évek óta kerüli az úr házát s attól is, aki kerüli az úr asztalát. Hát atyámfia te miért bünteted magadat, holott más vétett ellened és te barátom

miért élsz perben Isteneddel, aki nem üldöz hanem szeret tégedet? Ha Istened megbocsátott neked mindennap tízszer, s életedben ezerszer, holott nemis kérted bocsánatát, te miért nem bocsátasz meg barátodnak, akiről csak gondolod, hogy megbántott, holott ő soha sem akart bántani. Ha megis bántott, akkor is jobb neked ha megbocsátasz, mert akkor meglesz lelkedben az a boldogító tudat, hogy Jézusnak megfogadtad parancsát: bocsáss meg nemcsak hétszer, hanem hetvenhétyszer is, Isten előtt pedig méltóvá lettél, hogy neked is megbocsáttassék.

*

Egy kis »sziverősítőre« szüksége van az embernek. Így biztatják magokat azok, a kik a pálinkás üveggel barátságban állnak. A szerkesztő a megelőző számban megmutatta, hogy megerősödött a béka szive a pálinkától. Szegény négy lábú belehalt. A kis gyermek is jóval erősebb annál a szegény négy lábánál, de őt is éri baj, ha mindennap szopogatja, nyalogatja a pálinkás poharat. Ötszázszor, sőt ezerszer többet ér, ha az anya egy pohár édes tejet ad neki. Ezt még a szegény háznál is meglehet kapni, mert sokkal olcsóbb a pálinkánál. Három deciliter tej megér egy liter pálinkát, mert a tejtől nő, erősödik, egészségesedik a gyermek. Az orvosok tiszta édes tejet ajánlanak a tüdővészre hajlandó embernek. Bizonytalán a pálinkát ajánlnák, de azt eltiltják mindenkitől, aki bármiféle bajban van. Ha valaki eltöri a karját, annak sem szabad szeszes itallal élni, mivel a szesz rontja a vért s megakasztja a seb gyógyulását.

*

Észak-amerikában Dasville város polgársága követséget küldött országgyűlési képviselőjéhez, Allen urhoz és arra kérték, hogy az országgyűlésen szóljon ellene annak a törvényjavaslatnak, amely meg akarja tiltani, hogy a pálinkát a korcsmákban kimérhessék. Képviselő ur! — mondotta a szónok — tudja meg, hogy ha ez a törvényjavaslat keresztül megy, a városunknak 300.000 kor. évi kára lesz belőle. A képviselő azt válaszolta: barátom, ha a pálinkának városunkból való kiszorításával meg fogjuk menteni a maga fiát, megnyerjük a 300.000 koronát, mert az a fiu, akit maga, úgy látom, egy fillérre sem becsül, nekem megér 300.000 koronát. Hazafiaskodni lehet szép szóval. Az bőven terem a magyarnál, de tessék tette vinni a dolgot. Ha azt mondom, hogy nem veszek magamra nem magyar szőttest, szépen beszélek, de csak az ér valamit, ha nem adom ki a pénzemet idegen holmiért, a mit magyar gyárból, vagy magyar háziipar termékben kaphatok.

Az élet zsoltára.

Longfellow.

Mit mond az ifjú szive a zsoltárirónak?

Ne mond nékem azt a bús dalt:
Hiú álom életünk!«
Mert ha lelkünk szűnyad, meghalt,
S látásunkban tévedünk.

Komoly valóság az élet,
S sírnál nincs a véghatár
»Por vagy s porba kell megtérned«.
A lélekre nem talál.

Nem az elv és nem a bánat
Ember vége célzata,
De *tenni*, hogy minden másnap
Odább leszen, mint a *ma*.

»Rövid élet, nagy a munka«
S szív! bár bátor, büszke rád,
Mégis mint dob gyászba vonva,
Sirhoz ver gyászindulót.

Sík harcterén a világnak
S hol az élet küzdni kész,
Ne légy mint az úzótt állat,
Mutasd magad, mint vitézt.

Ne bizz csábos jövődében,
S holtat holt múlt eltemet.
Tégy, hass az élő jelenben!
Benn szív s ott fenn istened!

A nagyoknak élte mondja,
Éltünk lehet drága, nagy
S harc után a sík homokba'
Egy-egy nyomunk csak marad.

Nyomunk, mit egy más, ki járja
Az élet nagy tengerét,
Hajótörött testvérárva,
Látva nyerhet új erőt.

Tettre hát teljes sziveddel,
Fel, fel, s bármi végzet ér:
Viva, törve ne csüggedj el,
Tudj munkálni és remélj!

Dömötör János.

A vasárnapi iskola.

Manchester, 1907. márc. 29.

A vasárnapi iskola Angliában nem ujabbkori nevelési intézmény, nem csak kegyes óhajtás, hanem a vallás erkölcsi nevelésnek egy olyan alapintézménye, amely ma hosszú múltra tekint vissza és áldásos eredményei napról-napra a vasárnapi-iskola munkájának újabb formáit léptetik életbe. »A vasárnapi-iskola Társulat« székhelye London, amely a vasárnapi iskola ügyét irodalommal, jó könyvek kiadásával szolgálja s mint a kezemnél levő katalogus mutatja, már csinos és hasznos kis irodalma van. Vannak u. n. »Kerületi Társulatok«, amelyek viszont az egymáshoz közel fekvő iskolák között igyekeznek a kapcsolatot fenn-tarani, egymást gyűlések tartásával a közös munkában segíteni, lelkesíteni.

Évi gyűlések. A társulatok évi gyűléseket tartanak. »A Manchesteri-Kerületi Vasárnapi Iskola Társulat« évi gyűlése, amelyen részt venni szerencsém volt, egyike ma azoknak az unitárius gyűléseknek, amelyek közvetséjükönél fogva szép közönséget vonzanak minden évben a gyűlés helyére. A helye most Stalybridge volt, amelyet azért említek meg, mert itt van a világ legnagyobb vasárnapi iskolája. Felekezetkülömbőség nélkül a gyermekek az egész városból egy helyre gyűlnek össze, ahol a lelkészek és más gyermekbarátok közösen tanítanak.

Idő. A vasárnapi iskolai tanítás rendes ideje, vasárnap délután 2—4 óra között van. A második istentisztelet ideje ugyanis este $1\frac{1}{2}$ óra, amelyen amíg a délelőttin 50—60 hallgató van, rendszeren 200—300 hallgató szokott lenni, vagyis körülbelül ilyen az arányszám a két istentisztelet hallgatósága között. (Megj. h. vasárnap semmiféle nyilvános multság sincs, ennek ideje a péntek v. szombat est.) A vasárnapi iskola idejének tartama körülbelül $1\frac{1}{2}$ v. 2 óra.

Tárgya. A vasárnapi iskola célja a valláserkölcsi nevelés levén, tárgyai mindazok az olvasmányok, amelyek ezt szolgálják. Minthogy pedig az irodalom, értve ennek minden ágát, költészet, próza, theologia, philosophia, dráma stb. szóval mindaz, ami az irodalom nevezetre érdemes — a vallás-erkölcsei jellem fejlesztését kell hogy szolgálja; de bele kell vonnunk a művészeteket s főleg szobrászat, festészet, zene stb. s ezeknek különböző fajait; így a vasárnapi iskola tárgya nagyon különböztet, minden tanítónak saját egyéni ízlésétől függ, hogy mit tart céljának megfelelőnek a tárgyak ez óriási sokaságából. A biblia amelyből annyi író, s alig van művész, aki ihletést ne nyert volna, a legáltalánosabban használt könyv. A tárgy természetesen az ember lelkivilágának építésére szolgálván, rendszeren az embervilágából van véve s kidolgozásánál használjuk a különböző könyveket. Aztán ez függ az iskolai növendékek (vagy felnőtt tagok) életkorától is.

A tagok. Itt meg kell említenem, hogy kezdve 5—6 éves gyermekektől részt vesznek férjes nők és nős emberek is (sok helyen) a vasárnapi iskolában.

Tanítók és tanítás. A vasárnapi iskolában tanítanak az egyházközség idősebb és intelligens tagjai, az ügy barátai és a lelkész. A tanítás rendszeren egy énekkel kezdődik, majd ima van és ismét ének. Némely helyen rövid beszéd követi, amely általános, a kort nem tekintve mindenkit érdeklő szokott lenni. Ezután a tagok életkor szerint 15—20-as csoportokban az e célra szolgáló kisebb szobákba távoznak, az illető tanítók vezetésével. Itten az illető tanítók a saját osztályuk életkorához mért

tárgyat adnak elő röviden (10 percig, 15 percig tartót), amely után következnek a kérdések. A növendékek ugyanis a hallottak után kérdéseket tesznek a tárgyat illetőleg, kiki arról ami iránt érdeklődik, vagy amivel a tanítás folyamán nem volt tisztában. Én a felnőttek osztályába szoktam menni, mikor mint hallgató veszek részt a vasárnapi iskolában, még pedig abba amelyet a lelkész vezet. A közeli kerületi egyhk.-ben például ez osztályt nős emberek képezik, gondolkozó és olvasott emberek. Az utóbbi tárgyak voltak Ruskin: »Négy értekezés az állami gazdálkodásról« a lelkész bevezetése után, a fontosabb részeket olvastuk és beszélgettük. Másik tárgy: »Tolsztoj, mint vallásos gondolkozó s viszonya, — ha van, — a mai oroszországi eseményekhez.« A lelkész ismertette Tolsztoj életrajzát, gondolkozásának különböző fejlődési fokait, miként jutott abból a korszakból, amelyben minden vallásos elméletet tagadott, abba a stadiumba, amelyben a világirodalom legszebb olvasmányának, Jézus »Hegyi beszédét tartja«. Egy másik iskolában Schakespeare »Velencei kalmárját« később »Othellót« olvastuk s abban a különböző jellemeket tárgyaltuk. Ennek tagjai 16—20 éves fiatalemberek. A tárgyak rendszeren élénk disputára adnak alkalmat, amelyben mindenki részt vesz kérdésekkel, megjegyzésekkel és a hasznos beszélgetésből levonja kiki az erkölcsi tanulságokat. A többi osztályok vezetői is rendszeren készülnek a tárgyakra és természetesen a tanítónak a tárggyával tisztában kell lennie, mert különben sok kérdésre kell »Nemtudommal« felelnie, amit a legtöbb ember nem szeret, mindamellett, hogy ez a legjobb készülés mellett is gyakran előfordul. (A tudomány megmérhetlen voltát ismerve azonban nem jön olyan elbírálás alá, mint nálunk, ahol a hívatott és hívatlan kritikusok túltengő számban vannak.)

Ünnepélyek. Az u. n. vasárnapi iskolai évfordulókat rendszeren a szülők jelenlétében tartják meg. Néhol ősszel, máshol tavasszal, amint az évüket kezdik v. végzik. Megjegyzendő ez csak egy évforduló, amely egy vasárnapon végződik s a következőn az új év kezdődik, tehát a vasárnapi iskola sohasem szünetel. A közeli vasárnapi iskolában az u. n. (New years party-n) újévi ünnepen én is jelen voltam s így gyönyörködhettem a gyerekek ünnepében. Körülbelül 200 tarka-barka ruhás lányka és fiú népesítette be a termet. Éneklés, szaladás, sírás, a piano hangjai között léptünk be a kis tündérországba. Körbe álltak, mamák is közéjük vegyültek, énekeltek. Aztán a főrendező v. a vasárnapi iskola superintendense csendre intette az apróságokat s megkezdődött a műsor. Monologok, apró versek, énekek, kis színjátékok következtek és a két óránál hosszabban tartó programot megunni senkinek eszébe nem jutott. Az elnök, a jó

bácsi, pedig még az emelvényen meggratulálta a kis szereplőket s nem feledte el mindeniknek a siker fejében egy kis doboz cukrot nyomni a kezébe. Azok, akik legszorgalmasabban járták a vasárnapi iskolát jutalmat kaptak. Körbe áltak aztán s egy énekkel bezárták a kedves kis ünnepet.

Az indító elvek. Mire való mindez? Sokak felelete: hiába-valóság, gyerekjáték az egész. Valóban gyerekjáték. De szereti-e mindenki a gyerekjátékot? Ez már nem felnőtt embernek, vagy férjes nőnek, hanem a dadáknak, cselédeknek való mulatság! Jobb addig az utcán gondtalanul sétálni, kártyázni stb. S embertársaink nagyrésztét 10—12 éves korukig cselédek nevelik fel.

Egyike azoknak a nagy különbségeknek, amelyeket az itteni és a magyar szellem között látok az, hogy az ifjúságot jobban szeretik mint nálunk. Sokkal többet foglalkoznak az ifjúság belső világával, mint nálunk szoktak. A közeli park közepén egy szobor van. »Bocsássátok hozzám a kisdedeket« felíráttal. Egy kis gyermeket tart ölében Jézus s egy másik a lábainál fekszik, ép most zárulnak álomra kis szemei. És úgy tetszik mintha a Mester szelleme intenzivebb volna itt ma, mint bárhol és valaha. E szobrot reliefekben ott találjuk a vasárnapi iskolák falain. Talán a XX. század van hívatva Jézus szellemének megvalósítására? Mert a szegények, szerencsétlenek segítése, épp úgy a gyermekek szeretése, valósággal divatját éli most. Sohasem felejtünk el két dolgot: ezeket hangsúlyozta a szónok is, a »Vasárnapiiskola-Társulat« alkalmával tartott istenitiszteleten, egyik az, hogy mi is voltunk gyermekek, amely a gyermek lelkének örömeit tisztelni megtanít. Közmondás az, hogy »Egy ember sem valódi ember, akiből minden gyermekesség kiveszett«. A másik pedig az, hogy az ifjúságé a jövő, ők az örökösaink. Nem elég tehát ha ők közöttünk felnőnek s talán ami hú utáztatataink lesznek! Nem! Nekünk kötelességünk a fiatalabb emberekből mindig különb embereket nevelnünk, mint mi vagyunk. Ez az ami megszenteli minden szülőnek és tanítónak munkáját.

Ezek és ehhez hasonló alapeszmék indítják tehát az egyhk.-ek elüljáróit a vasárnapi iskola munkájának fejlesztésére, amely aztán arra van hívatva, hogy megmentse a világot azoktól az elvtelen és semmiféle vallásos, de nemcsak vallásos, de semminemű világnézettel nem bíró emberektől, akik mások lelkivilágát is rombolják, de építeni nem tudnak semmit, s akiknek nézeteit hallani a legszentebb dolgokról, valóságos irtózat. A vasárnapi iskola van hívatva arra, hogy már a gyermeki lélekbe beleoltsa minden tudás kezdetét és végét, a hitet és az ember világának alapját az erkölcsi törvényt.

Kiss Sándor.

A budapesti Dávid Ferencz Egylet záró felolvasó ülése.

Aki közülünk ott volt a budapesti Dávid Ferencz Egylet alakulásánál és első szerény, kis méretű felolvasó ülésén — ugyancsak szorult és hálával eltelt szívvel örvendhetett annak az óriási, mondhatni *tulságos* sikernek, mely 6 évi fennállás után ez évad utolsó ünnepélyén megnyílatkozott.

Nem csak a templomot, de az egész lépcsőházat eltöltötte az óriási közönség s oly nagy volt a zűfolttság, hogy az opera művészeinek, valamint Jászai Marinak a Nemzeti Színház kiváló tagjának alig lehetett utat törni, hogy nagynehezen bejuthassanak.

Venczell Béla és *Erdős Richárd* opera énekesek hatalmas bevezető éneke (Mozart »E templom csarnokában« és arias »Paulus« oratóriumából), valamint *Józan* esperes költői imája után *Máthé* György gymn. tanár tartott érdekesítő és nagy tanulmányon alapuló felolvasást »A monotheismus és polytheismus a görög bölcsészetben« címen, melyben az isteneszme fejlődését eredeti kútfők nyomán mutatta be. Vizsgálódásaiban az észszerű gondolkozást és a tudományos történeti módszert követi, hogy így se ellenmondásba, se a hagyomány útvesztőibe na keveredjék s kiderüljön a teljes igazság, mely a modern kutató lelkét egyedül nyugtathatja meg. Vizsgálja az istenhit kezdetleges nyilvánítását a természeti állapotban élő népeknél, hol a félelem és az elemektől való függés érzete hozza létre egy fensőbb lénynek érzetét. Így keletkeznek az egyéni, családi, törzsi és nemzeti istenek, kik a régi világ folytonos harcaiban váltakozó szerencsével helyezkednek el, míg végül az olympusi istenállam szervezetében nemcsak az emberi társadalom tükröződik vissza, hanem egyszersmind a tökéletes társadalom eszményi előképe: a mi nyelvünk szerint az »Isten országa«. — A sokistenség imádása mellett azonban ott él egyes kiválóbb férfiak lelkében az egyistenség fenséges eszméje, mely a mőzesi tanoknak is alapját képezi. Ennek az eszmének hivatott képviselője a többek közt: *Xenophanes*, ki az egyedül való Istenről tanít. Ez az Isten mindent hall, mindent tud, mindent lát, mindenütt jelen van. Ez az Isten a — Minden. Pantheistikus színezete mellett is megtartja a személyes Isten fogalmát és tulajdonságait. S mert tanainak az ősi vallással szemben bomlasztó hatása van, számúzik hazájából. Nyomában jár *Parmenides*, mint a tapasztalati bölcsészet művelője és *Sokrates*, akinek kezébe szintén az egyistenség ellenségei adják a méregpoharat, hogy a váltság munkájában úttörője legyen az Úr Jézus Krisztusnak! — A nagy tetszéssel fogadott tudományos felolvasás után *Kordin*

Mariska énekművésznő énekelte kiváló művészettel Schubert »Isten mindenhatóságá«-t, melynek áhítatos hangja mellett vonult be a zsúfolásig megtelt templomba *Jászai* Mari, a nagy tragika, hogy a közönség óriási lelkesedése mellett elszavalja Vörösmarthy »A sors és a magyar ember« című költeményét, valamint orgonakísérettel a Szózatot. Végül *Ürmössy* Miklós miniszteri tanácsos, egyleti elnök záróbeszéde következett, melyben tolmácsolva az egylet köszönetét, úgy a szereplőknek, mint a közönségnek, üdvözli *Jászait* és üdvözli a püspököt *Ferencz* József ő méltóságát, mint az egylet védnökét, ki megérkezve leányával *Végh* Mihálynéval Kolozsvárról, részt vett az ünnepélyen. A püspök magasszárnyalásu, apostoli válasza és áldása után az orgona zúgása mellett távozott a nagyszámú különböző felekezetekből álló közönség, mely között ismét ott láttuk *Zsiflinszky* Mihály volt államtitkárt.

Az estély után szép számmal jelentek meg vacsorára az unitáriusok és lelkes pohárköszöntőkben éltették a betegségéből felgyógyult, kitűnő színben levő püspökünket, valamint a felolvasót: *Máthé* György tanárt, dr. *Székely* Ferenc koronaügyészt, dr. *Hatala* Péter egyetemi tanárt és *Ürmössy* Miklós min. tanácsost, kinek köszönhető az egylet ily mérvben való felvirágoztatása.

Adj a Isten, hogy a jövő egyleti évet is hasonló beszámolóval zárhassuk le!

P. K. F.

A székelyekért!

Irta: Dr. Nagy György.

A Romániában haragosan felcsapó lángok újra reávilágítottak a székelyeknek feledésbe menő történeti hivatására. Arra a nagy nemzeti misszióra, hogy a székelység nem csak édes hazánk keleti kapujának védője, hanem nyugat felől gátja a dákóromán törekvéseknek. Ércnél szilárdabb gát, melyen a nemzetellenes törekvések hullámai megtörnek. É gát nélkül a nemzetiségi agitátorok által felvert hullámok átcsaptak volna Romániába s viszonzásul a román tűzvihar átsistergett volna a Kárpátokon.

E gáton gonosz kezek régóta rést akarnak ütni. Kettős fegyverrel dolgoznak: a kölcsönrel és a kivándorlásra csábítással. Szolgálatkész ügynőkök ajánlják fel a megszorult székely gazdának az oláh pénzintézetek kölcsönét. A könnyen kapott kölcsön rabbá teszi az adóst. A legkisebb mulasztást mohón ragadja meg a hitelező s a per, végrehajtás, árverés egymást követi. Idegen kézre jut az ősi székely birtok. Rés támad a gáton.

Sokan vagyunk, kik aggódva nézzük a rés növekedését, a székely birtokok pusztulását.

Ha az ország valamelyik részében nemzeti szempontból fontos az, hogy kiknek kezében van a birtok s a birtokkal járó előny, akkor a Székelyföldön a legfontosabb. A legszebb, de a legnehezebb is a székelyek történeti hivatása. Ezt a hivatását vagyonából kifosztva, erejében megbénítva nem tudja betölteni. Azért kell a törvényhozásnak is kettőzött gondossággal rendezni a Székelyföld birtokviszonyait. A Székelyföld földrajzi és éghajlati viszonyait figyelembe vevő birtokrendezési törvények, a székelység tradícióihoz simuló, a székely gazdálkodási rendszert méltányló erdő és legelő törvény sürgősen szükségesek. Ezek adják meg azt a gazdasági erőt, mellyel nemcsak védeni lehet a meglevőt, hanem új kötéssel erősíteni is lehet a megbontott gátat.

Ha székely nem lennék is, átérezve ennek a nemes fajnak fontos történeti feladatát, minden erőmmel küzdenék a székely érdekek győzelméért, mennyivel lelkesebb lehet hát küzdésem, mikor a meggyőződés erején, a históriának tanulságán kívül saját véreimnek szeretete, saját fajomhoz való gyermeki ragaszkodásom is erősítenek a küzdelemben. Lehet, hogy tévedek. Hiszen tévedni emberi dolog. Lehet, hogy sokszor nem látok a dolgok mélyére. Lehet, hogy gyenge az erőm a kitűzött cél elérésére. De egyet elvitatni nem engedek, azt: hogy ha hibázva, gyenge erővel is, de önzetlenül megyek a magam útján, azon az úton, mely a székelység szebb jövője felé visz.

Ezért fáj szívemnek minden székely birtok felett megperdülő dob. Ezért nézem síró szemmel kivándorló székely testvéreimet. Engem nem vigasztal az a tudat, hogy a kivándorló visszajő, hogy aránylag kevesen maradnak örökre az idegenben. Nekünk kevés is sok. Minden lélek értékes. Minden erőt meg kell becsülni. De különben is minek hervassa el idegen világban sorvasztó szele a székely leányok orcájának nyíló rózsáját? Miért sorvadjon idegenek szolgaságában a székely anyák fiainak izma? Módot, alkalmat kell teremteni, hogy saját hazájában élhessen meg a székely. Ha nem elég hosszú a föld, gyárakkal kell megtoldani, Az eke csillogó vasában tükröződjék vissza a gyárkémények diadalmasan felszálló füstje. Az aratók dalára a gépek bűgása adjon visszhangot.

A romániai parasztlázadásnak fénye reá világított a Székelyföldre. Hogy a lázadásnak csak borzalmas fényét látta édes hazánk, de nem szenvedte át romboló lángját, abban az érdem a székelyeké, kiknek hazaszeretete, felvilágosodottsága útját állta a láng terjedésének. Mint egy tűzfal állott a Székelyföld a román lázadók s az agitátorok által felbújtott erdélyi oláhok között. E

tűzfalat erősíteni kell. Ki csak egy homokszemmel is járul az erősítés munkájához, áldja meg azt a jó Isten mind a két kezével.

IRODALOM.

Borbély István: Torockó története. A szabadságharcunk alatt, Jókai remek művéből jól ismert nevezetességű Torockónak írja meg vonzóan, érdekesen Borbély István a történetét. A természettől oly nagyon megáldott vidéknek a 48-49-es években nevezetes szerep jutott s ezt adja elő az érdekes művecske. Zsákó István vitte a dicséretre méltó főszerepet. Torockó büszke fiára s híven örökíti meg emlékét a szerző.

Lavotte mondásai magyar nyelven is megjelentek Stoits Iván fordításában. E kínai bölcselő oly hatalmas gondolatokat és eszméket hirdetett, hogy azok megérdemlik ma is a velök való foglalkozást. A fordított tehát a legnagyobb elismerés illeti, hogy ezt lehetségessé tette a magyar közönség számára.

EGYLETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

Dávid Ferencz Egl. téli estélyek. Az udvarhelyi körben a Homorórdmenti községekben az idei télen is a szokásos estélyek megtartattak és pedig nagy érdeklődés mellett. Most beszámolni akarunk az almásí, karácsonfalvi, oklándi és h-ujfalvi téli estélyekről.

Karácsonfalván f. évi jan. 4-én tartott a belső nagy iskolai teremben. A közönség a XC. Zsoltár 1 v. szakát énekelte el, mely után *Demeter* Dénes helyb. lelkész mondott megnyitó beszédet és imát. *Pál* Ferencz oklándi lelkész egyh. történelmi előadást tartott, *Kelemen* Lajos ig. tanító »A szülői nevelésről olvasott fel. Bezáró beszédet és imát *Ajtay* János almásí lelkész tartott. Közben szavaltak: Jozsiv Lina, Szentpáli Ilona, Bálint Eszter, Benczédi Berta, Bálint János, Varga Sára, Egyed Juliska isk. növendékek és harmonikus énekeket adtak elő az iskolások *Benczédi* Mózes tanító vezetése alatt.

Oklándon jan. 11-én tartott az estély. Kezdetét a XC. Zsoltárral vette. Nyitó és imát *Pál* Ferenc, egyh. történelmi előadást *Ajtay* János, felolvasást *Tibáld* József h-ujfalvi lelkész tartott. Bezáró és imát *Demeter* Dénes mondott. Szavaltak: Benkő Mihály, Cseke Rebi, Egyed Mózes, *Demeter* Anna növendékek, közben az iskolás

sereg énekelte *Bedő* József tanító vezetésével,

Hom.-Almásón jan. 16-án volt az estély, kezdődött a gyülekezet CV. Zsolt. énekével. Nyitó beszédet, imát, valamint bezáró is *Ajtay* János lelkész mondott. Az egyh. történelmi előadást *Demeter* Dénes tartotta, »A szeretetről« felolvasott *Tibáld* József. Szavaltak: *Ajtay* Mariska, Szabó Lidi, Szabó Rebi, Sz. Benedek Zsuzsa, Sz. Sándor Jula iskolások, a közöket ezek és a közönség énekei töltötték be Péterfi Áron vezetése mellett.

H.-Ujfalun febr. 4-én tartott meg. »Erős várunk«-ot énekelte a gyülekezet, mely után nyitó és imát *Tibáld* József mondott, az egyh. történelmi előadást *Demeter* Dénes tartotta, felolvasást és bezáró, imát *Ajtay* János. Szavaltak: Benedek András gondnok, Kovács József és Benedek Rózsí, Mariska (f.), Lina, Zsuzsa, Mariska, Birtalan Eszter növendékek, közben énekeltek ifj. *Deák* Mózes tanító vezetésével. »Egy Istenünk, egy magyar hazánk«-at az egész közönség énekelte.

Mind a négy estélyen az egyh. történelemnek ugyanazon korszaka képezte az előadást, nevezetesen: 1600—1650-ig s az e közbe eső események, népszerű nyelven. A következő cyclusban az azutániak fognak előadni.

Tudósításunk szerint dicsérettel kell

kiemelnünk népünk érdeklődését, óhajtjuk, hogy ennek meglegyen a maga jó eredménye és így legyen ezután is!

Hisz egyedül ebben van jutalmuk az eszme munkásainak, akik a téli zimankós időben apostolkodni segítenek egymásnak. Ez is a rendje a dolognak. Szövetkezve segíteni nagy miszsiójában egyiknek a másik társat. Mi e szép munkához gratulálunk a négy egyház lelkészeinek, tanítóinak!!

Homoródvölgyi.

Az egyesület pénztárába f. é. március 20-tól április 24-ig rendes tagsági díjat fizettek: dr. Spányik József Homoróddaróc, Menyhárt Mihályné Tiszakálmánfalva, Pál István, Özv. Simon Ferencné Kolozsvár 1907-re.

Előfizetői díjat fizettek: Özv. Székely Andrásné Baranyalócs, Csép Miklós Makó, dr. Ferencz Áron Kolozsvár, Ádám Dénes Budapest, László Pálné Abásfalva, Máté László Nagyenyed 1907-re.

A keresztköri fiók-egyesület pénztárába fizettek: József Mihály, József Juliska Rava 906-ra, Bálint Mihály Bordos 906–907-re, Pál Mihály Nagy 901–905-re, Vitályos Albertné, László Sándorné, Matéfi Andrásné, Péterfi Mihályné, Péterfi Mihály Szentábrahám, Simon Zsuzsa, Katona Ferencz Martonos, Raffay Domokos, Raffay Domokosné, Raffay Irma Újszékely, Zöld Mariska Magyarandrásfalva, Murvai Lajos Fiátfalva 907-re.

Tisztelettel kérem különösen kolozsvári tagtársainkat és előfizetőinket, hogy díjaikat személyesen vagy posta útján szíveskedjenek hozzám juttatni, minthogy a megszokott felszedési mód tetemes kiadás mellett is kivihetetlennek bizonyult. Kolozsvár, 1907. április 24-én. *Gálfi Lőrincz*, pénztárnok.

Az unitárius lelkészkör gyűlése május 23-án fog tartatni Tordán. A helybeli buzgó rendezőség azt óhajtja, hogy tartsunk nyilvános istentiszteletet. Ma még nem vagyunk abban a helyzetben, hogy végleges tárgysort közöljünk, de azt örömmel írjuk, hogy Ajtay János, Lőrinczy István és dr. Pázsint Mihály felolvasást, illetőleg előterjesztést fognak tartani.

Indítvány lesz a lelkész fizetésnek 2400 koronára kiegészítése érdekében Vasuti kedvezményről gondoskodva lesz. Az igazolványok átvehetőek Kolozsvárt Végh Mihály pénztárnoktól, Marosvásárhelyt Kelemen Albert, Dicsőszentmárton Guidó Béla, Székelykereszturt Lőrinczy István, Udvarhelyt Vári Albert, Vargyason Kisgyörgy Sándor, Ürmösön Osváth Gábor, Sepsiszentgyörgyön József Lajos, Budapesten Jozan Miklós aaitól. A vonat Tordára indul: Brassóból szv. este 8.07, Héjjasfalváról este 11.25, Küküllőszögről 215, Székelykocsárdról 443, Tordára érkezik 6.02 perckor reggel. Kolozsvárról indul a gyorsvonat reggel 6.11, s Tordára érkezik 7.55 p. A Brassóból d. u. 2 óraker induló gyorsvonathoz lehet csatlakozni Héjjasfalva 5.28, Küküllőszögön 7.34, Kocsárdon 8.55-kor. Érkezés Tordára 10.48 p. este. A kik Tordán elszállásolásra igényt tartanak, jelentkezzenek Lőrinczy D. lelkésznel.

Az Unitárius Közlöny téli számaért beküldötték a díjakat a következő lelkész urak: Nagy Béla Bethlenszentmiklós 4 K, Molnár János Ádamos 4 K, Bíró Elek Kolozs 4 K, Székely Zsigmond Kálnok 4 K, Útő Lajos Dombó 1 K, Kisgyörgy Sándor Vargyas 4 K, Sárosi József Rava 88 f., Geréb Sándor A.-boldogasszonyfalva 4 K, Ajtai János H.-Almás 20 K, Kozma Dimén Enlaka 4 K, Németh István Toroczkó 4 K, Halmágyi Károly Tur 4 K, Sárosi József Rava 2 K, Gálfalvi István Harangláb 1 K, Fazakas Lajos Ny.-szentmárton 3 K, Gál József Recsnyéd 3 K, Bartók Endre Kede 1 K, Bíró Lajos Várfalva 1 K.

Illemszabályokért: Péterfi Áron tanító Halmás 3 kor. 2 f., Kisgyörgy Sándor Vargyas 1 kor., Német István Toroczkó 3 kor., Sárosi József Rava 2 kor., Nagy János Gálfalva 1 kor., Székely Zsigmond Kálnok 1 kor., Deák Miklós Szentmihály 2 kor., Geréb Sándor Boldogfalva 1 kor., Sándor Géza Siménfalva 1 korona.

Kicsiny eszközökkel sokan értek el nagy sikereket. A jövő nemzedéknek a vallásos hitben megőrzésére az édes anyai intés egész

életre elég, az édes apa jó tanácsát soha sem felejtjük el, a testvér kedves bucsujára híven emlékezünk. Mindezek s még egyebek is benne foglaltatnak a Dávid Ferenc-Egylet *konfermáció emlékkönyvében*, szülők és lelkészek el ne mulasszák kezébe adni és szívére kötni ezt a kis emléket mindenik gyermeknek a mikor konfirmál.

Dr. Ferenczi Géza orsz. képviselő, kit az Egyház Főtanácsa a múlt évben az egyh. képviselő tanács tagjává választott, az ápril. 10-én tartott gyűlésen jelent meg először s ott megköszönte a választást, valamint azt is, hogy az E. K. Tanács az országgyűlésen az egyházunk mellett tartott szép beszédeért köszönetét nyilvánította.

Reville Jean, a híres Reville Albert fia, kitől a genfi Conferencia könyvében rendkívül érdekes felolvasás van közölve, ki neveztetett a Célége de France-ene a Vallás történelem tanárává, sajnos, hogy ennek következtében megszűnt a protestáns theologiai facultás tagja lenni.

Kolozsvári felolvasásunk s ezuttal a a negyedik április 21-én tartott. Szép és díszes közönségünk volt. Örömmel lepte meg az intézőséget, hogy egy padot torockói leányok foglaltak el ismert vasárnapi öltöze-

tükben. Bizony nagyon jól tennék a szülők és barátok, ha fölvilágosítnák a Kolozsvárt lakó unitárius ifjakat, hogy szívesen látjuk őket templomunkban is, felolvasásainkon is. — Gyűlésünk elnöke Ferencz József szeretett püspök volt, aki most is kiválóan kedves hangulattal vezette és fejezte be felolvasó gyűlésünket. — A papnövendékek dalkara újból bebizonyította, hogy papi ifjaink tudnak szépet mivelní és gyönyörködtetni. Elismerés a mesternek Iszlai Mártonnak. Pákey Mártha kisasszony bemutatta a Channing Hortenak szervezett londoni leányiskola alapítót, s mi azt mondtunk, hogy ha Jézus megjelenne és megismerné ezt a két nőt azt mondaná, „látom, hogy Márhák és Máriaák most is vannak veletek. A mi Márhánk úgy megnyert mindnyájunkat bájos, okos felolvasásával, hogy nagy köszönetünket itt is ismételjük. Zsigmond Ferenc képezdei zene és énektanár baritonja aranyat ér és gyémánttal csillog. Angol hymnusa „Jézus a tengeren“ elragadóan nagyszerű volt. *Tarcsafalvi* Albert igazgató „A vallás és az élet“ felett bölcselkedett sok tapasztalattal s okos tanáccsal. Rédigér Géza papnövendék szavalata szép szónoki sikert ígér az ifjunak. A felolvasásokat közölni fogjuk.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MOZGALMAK.

A székelyekért. Dr. Nagy György orsz. képviselő hitrokon tollából egy lelkes fölhívást közlünk a »Székelyudvarhely« után Égető kérdés. Minden kis fűszálat meg kell ragadni mindenkinek, aki szereti azt a jó népet. Lelkes pap és tanító sereg járj elől a szent munkában.

A mi templomunk a mi büszkeségünk. Székelyudvarhelyt ebben az évben fölépül az unitárius templom. A város unitáriusai oly kevesen vannak, hogy egy ilyen szép templomot a maguk erején fölépíteni nem tudnak. A belső székelység fővárosa Udvarhely.

Ha ott unitárius templom lesz, mindnyájunkké lesz. Ha bemelegíti a városba s azt megtekintjük, öröm és jóleső érzés fogja áthatni keblünket. Nem lehet olyan szegény egy unitárius család is, hogy valami csekély összeget ne juttathatna erre a templomra Habár csak egy téglá legyen a mienk s ezért adjunk rá, amennyit adhatunk. Minden unitárius adjon a székelyudvarhelyi unitárius templomra.

Új könyv. A genfi nemzetközi vallásos konferencia könyve megjelent magyarul és kapható szerkesztőségünkknél. A csaknem 300 lap terje-

delmű vaskos kötet 2 koronáért. Címe: *vallás, hit és szabadság* s e három gyönyörű tárgyának sveizi, német, olasz, francia, belga, hollandi, angol, amerikai, magyar, indus írói össze hozták legszebb gondolataikat. A szerkesztő (B. Gy.) tájékozása után részt vettek a fordítás munhájában: Ferencz József, Fanghné Gyujtó Izabella, Pencelné Kozma Flóra, Kilyéni Erzsébet, dr. Barabás Ábel, dr. Boros György, Csifó Salamon, dr. Eisler Mátyas, dr. Gál Kelemen, Grátz Mór, Istvánffy István, Józán Miklós, Löfy Ödön, Péterffy Dénes, Varga Dénes. Olvasni, gondolkozni, tanulni és hinni szerető emberek egy hamar nehezen találánának több szép gondolatot és megszívlelni való tényt a hit és tudás világából.

Tíz új unitárius templomot akarunk építeni az ámerikai unitáriusok, tíz olyan városban, ahol még nincs. Kell 150.000 dollár. A gyűjtést megkezdették márc 1-én. Március 30-án együtt volt 75 ezer dollár, ígérve volt 35.000, áprilásra maradt 40.000. Ez is meg lesz s az év őszére készen lesz tíz új templom, mindenik 15.000 dollár (75.000 korona) értékben. A mi székelyudvarhelyi templomunkra csak 10.000 kor. kellene s ha ezer emberünk csak 10—10 koronát adna, nem szegyelelnők meg magunkat az ámerikai testvérek mellett. Hol van az az 1000 unitárius? A hivatalokban, a birtokokon, a városokban és községekben. Budapesten van 100, Kolozsvárt 200, Tordán 200, Marosvásárhelyt 50, Székelykereszturt 100 s a többi szétszórva és az egyházközségekben

Konfirmációi emlékért fizettek Lőrinczi István szkeresztur 4 K. Németh István Toroczko 3 K 60 f. Gál József Recsenyéd 1 K 20 f. Bölöni Vilmos sköröspatak 1 K. Biró Lajos Várfalva 5 K 40 f.

Felhívás. A kolozsvári Unitárius Papnövendékek Önképzőköre nevében felkérem mindazon tisztelt előfizetőket, kik a Murányi F. Sándor költeményeit megrendelték, hogy a könyv díját minél hamarább küldjék be az Önképzőkör pénztárába. Cim: Unitárius Papnövendékek Önképző-

köre, Kolozsvár, Unitár. Kollegium. Kolozsvár, 1907. ápr. 24. Péter Ödön önk. köri elnök.

Nyilvános köszönet. Mindazoknak, akik a Dávid Ferencz Egylet kiadványai terjesztésében buzgólkodtak meleg köszönetünket nyilvánítjuk, addig is, míg a közgyűlésnek beszámolnánk. A befizetett pénzekről közöljük a pénztár kimutatását és nyugtáját s egyben kérjük az itt föl nem említett lelkes és tanító urakat, sziveskedjenek a kiosztott kiadványok árát rövid idő alatt beküldeni.

Szerkesztői izenetek. »*Tanító.*« Az 5 kor. köszönettel nyugtázzuk s ha másképpen nem lehet, így is elfogadjuk. De egy kíségitő ajánlatot teszünk. Az illető címre küldjük tovább is, abban a reményben, hogy szives lesz 2 rendes tagot keresni és bejelenteni K. R. k. a kívánságát teljesítjük, de kéri a szerkesztő, hogy annak a falunak a szokásairól írja le tapasztalatait. — *Bereczky Lajos* urnak Rava. Tervelemes leveléből megértettük, hogy a névtelen levelet ön írta. Azt is, hogy a székely „a mértékletet a mértékkel nem téveszti össze“. Mi csak azt akartuk mondani, hogy a mértékkel való ivás egyik embernek jelenthet napjában egy kis pálinka-pohárnyit, a másikon napjában öt porciót, mert az csak reggel iszik, ez pedig minden evés előtt, vagy sokszor étel helyett is. Ne vegye rossz néven tőlünk, ha példa okáért ide írjuk ezeket a sorait: „én a pálinkának meggyőzhetetlen ellensége vagyok, mivel egyetlen csepp pálinkát sem iszom. A családom is akkor lát pálinkát, amikor a munkásaimnak hozatok“. Meg vagyunk győződve, hogy ezt minden család éppen így tehetné s nem vallaná bűjät senki és nem kellene annyit bajoskodnunk miatta az U. Közlönyben. — *Kecskés J. és Bereczky G.* Sajnáljuk, de a „régii tanító leveléről“, amelyet a szerkesztő a maga nevében adott ki, most sem engedhetünk szót itt az újságban. A szerkesztő nem mondott ítéletet senki felett, s csodálkozik, hogy éppen a derék ravaiak veszik magukra — *D. G. K. A lánczor levelezéséről*, tárgyalmaz miatt csak a jövő számban.

Nyilvános köszönet.

A nők indítványára, a lelkész személyes gyűjtése mellett a homoródszentpéteri hívek egy úrvacsorai kehely és boroskancsó árába a következő szíves adakozásban mutatták meg búzgoságukat:

Szén Mihály 5 K, Nagy Gyula 2 K, Gergely Mári 10 K, Székely Mári 2 K, Nagy Kornélia 1 K, Vas Rákhel 1 K, Kohn Mór 2 K, özv. Vas Jánosné és Vas Ilka 2 kor., Kis Lina 1 kor., Gábor Ferencz 80 fill., Máté Miklós 1 kor., Jakab Sándor 1 kor., Jobb Dénes, Máté Lajos, Benedek Bálint 2 K, Gábor Mózes, Burján Mózes, Vas Dénes és neje Székely Julianna, Székely Miklós, Máté István, Jobb Domokos, Gábor János, Székely Dénes 2—2 kor., Jakab Jánosné, Jakab Lina, Burján Julianna, Burján Domokos, Vas Mihály, Jakab Sándor és neje, Jobb Ferenczné Székely Eszter, id. Zoltán Ferenczné, Vas András id., Toth Elek, Hatházi Jánosné, Vas Domokos, Csomor Józsefné, Székely András, Székely Péterné, Vas Ferenc, Székely Jánosné, ifj. Zoltán Ferencz és neje, Miklós Mózes, Csomor Dénesné, Jobb Jánosné, Máté Elek, Máté Ferenczné, Máté József, ifj. Uzoni Ferenczné, Máté Juliska 1—1 kor., Burján János 3 kor., Gergely Mártonné, Gábor Ferenc 80 f., Balló Mózes, Szabó Ferencz, Máté Jánosné, Uzoni Eszter, Uzoni Jánosné 60—60 fill., özv. Burján Jánosné, Fogadós Sándor, Toth Péter, Ágoston Lajosné, özv. Ágoston Józsefné, Máté Mihályné, Burján Mihály, Székely Sándorné, Székely Gyuláné, Máté Mózesné, Uzoni Lujza 40—40 fill., Sóos Istvánné 30 fill., N. N. 20 f., Összesen 88 korona 50 fillér.

Vallásunk és egyh. községünk iránti szeretetének s e szép áldozatkész-ségben megnyilvánított buzgóságért e nyilvános helyen is köszönetet mondok minden egyes adakozónak.

Homoródszentpéter, 1907. április hó.

Szén Mihály,
lelkész.

Rend- és illemszabályok átdolgozta Tarcsafalvi Albert 50. pld. ára 1 kor. Az Arany szabályok társa ez a kis füzet. A melyik ifjú megtanúlja és megtartja, annak nem lesz bántódása az életben, mert tudni fogja, hogy viselje magát valahol csak megjelenik. Nagy szükség van rá az életben. A vallás és erkölcs tanítói fogadják szívesen és igekezzenek megszerezni, mert a konfirmációra készítéskor s a nyári tanítás alatt is jó hasznát veszik. Egyszerre csak 50 példányt küldünk. Az 1 kor előre fizetendő.

Konfirmáló és férjhez menő leányainknak életükre szóló kedves ajándék egy imakönyv. Dr. Boros György: *Szívemet hozzád emelem* női imakönyv, csinos, aranyozott szép kötésbe 2 K 40 f. pompás, tartós bőrkötésben 6 K, gyönyörű csont, (celluloid fehér) selyem, bársony többféle színű tokkal 10 K, kiválóan remek kivitelű. Domborművű többféle szép színű bőrkötés csattal, aranyozva szétnyíló tokkal 14 kor. Az imakönyv kötése a magyar iparnak büszkeségére válik. A tartalomról a sajtó nagy elismeréssel nyilatkozott.